

PER FAX EN PER E-MAIL
(DE-TARIEVENBESLUITEN@ACM.NL)

Autoriteit Consument en Markt, Directie Energie
Muzenstraat 41
2511 WB DEN HAAG

070 – 7222355

Amsterdam, 18 oktober 2019

Betreft : Zienswijze regionale netbeheerders elektriciteit op tariefvoorstellen
electriciteit 2020

Dames, mijne heren,

I Inleiding en samenvatting

1. Hierbij dienen wij namens de onderstaande regionale netbeheerders elektriciteit (de **regionale netbeheerders elektriciteit**), voor wie wij als gemachtigde zullen optreden, een zienswijze in tegen hun eigen respectieve voorstellen voor de aansluit- en transporttarieven voor het jaar 2020 (de **tariefvoorstellen elektriciteit 2020**):
 - (1) Coteq Netbeheer B.V. (zaaknummer ACM/19/035804);
 - (2) Enduris B.V. (zaaknummer ACM/19/035805);
 - (3) Enexis Netbeheer B.V. (zaaknummer ACM/19/035806);
 - (4) Liander N.V. (zaaknummer ACM/19/035807);
 - (5) N.V. RENDO (zaaknummer ACM/19/035808);
 - (6) Stedin Netbeheer B.V. (zaaknummer ACM/19/035809); en
 - (7) Westland Infra Netbeheer B.V. (zaaknummer ACM/19/035810).
2. Anders dan de ACM wisten de regionale netbeheerders voorafgaand aan de indiening van hun tariefvoorstellen elektriciteit 2020 niet van de tariefvoorstellen van TenneT TSO B.V. (**TenneT**) voor het jaar 2020. Uit de tariefvoorstellen van TenneT volgt, met name als gevolg van een door TenneT bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven gewonnen beroep, een gigantische – onverwachte en door de regionale netbeheerders elektriciteit niet te voorziene – stijging van de kosten voor de diensten van TenneT voor de regionale netbeheerders elektriciteit (de **inkoopkosten TenneT**).

3. Deze stijging van de inkoopkosten TenneT van circa EUR 270 miljoen in 2020 is niet verdisconteerd in de tariefvoorstellen elektriciteit 2020. Als gevolg daarvan dreigt in 2020 een enorme onderdekking in de toegestane inkomsten van de regionale netbeheerders elektriciteit. Dat is onjuist en onwenselijk en de regionale netbeheerders elektriciteit verzoeken de ACM de stijging in de inkoopkosten TenneT te verdisconteren in de tariefbesluiten voor het jaar 2020. Als deze stijging van de inkoopkosten TenneT niet wordt verdisconteerd in de tariefbesluiten voor het jaar 2020 dreigt een plotselinge zeer grote stijging van de netwerk tarieven voor aangeslotenen op het net van de regionale netbeheerders elektriciteit vanaf 2022. Dat is volgens de regionale netbeheerders elektriciteit, ook diegenen die niet direct zijn aangesloten op het net van TenneT, in strijd met de bedoelingen van de wetgever en tast het draagvlak voor de energietransitie aan.

II Inkoopkosten TenneT

4. De regionale netbeheerders elektriciteit krijgen de inkoopkosten TenneT vergoed in hun toegestane inkomsten op grond van artikel 41b, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 (**E-wet**): *“De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar”*.
5. In de methodebesluiten elektriciteit 2017-2021 heeft de ACM in lijn hiermee aangegeven het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde inkoopkosten TenneT te betrekken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de regionale netbeheerder elektriciteit die de betreffende inkoopkosten TenneT heeft betaald in een volgend jaar (methodebesluit elektriciteit 2017-2021, randnummer 387). In de praktijk komt dit erop neer dat het verschil tussen de geschatte inkoopkosten TenneT en de daadwerkelijke inkoopkosten TenneT in 2020 door middel van de zogenoemde nacalculatie wordt verdisconteerd in de tariefbesluiten voor het jaar 2022.
6. Nacalculatie in de tariefbesluiten 2022 is prima zolang sprake is van een geleidelijke ontwikkeling van de TenneT inkoopkosten en/of een overzichtelijk verschil tussen geschatte en daadwerkelijke kosten. In de afgelopen jaren is de nacalculatie van de inkoopkosten TenneT in de orde van grootte van enkele procenten van de geschatte inkomsten geweest. Nu bekend is dat de stijging van de tarieven van TenneT voor de regionale netbeheerders elektriciteit 55% is, kan er geen discussie zijn over het feit dat de huidige schatting van de ACM te sterk afwijkt van de werkelijke kosten, waardoor nacalculatie niet voldoet aan het uitgangspunt van de wetgever (zoals hierna nader uiteengezet aan de hand van het zogenoemde amendement Zijlstra).

7. De ACM dient onder deze omstandigheden in de tariefbesluiten 2020 rekening te houden met de nieuwe informatie en haar oude schatting van de inkoopkosten TenneT voor het jaar 2020 te vervangen door een nieuwe schatting op basis van de tariefvoorstellen van TenneT.
8. Dat is ook overeenkomstig de bedoelingen van de wetgever met betrekking tot artikel 41b, tweede lid, E-wet. Zoals de ACM aangeeft (methodebesluit elektriciteit, randnummer 382) is dit artikellid ingevoegd bij amendement van het lid Zijlstra (*Kamerstukken II*, 31 904, 2009-2010, nr. 47) en beoogt dit dat de kostenvoordelen en kostennadelen van de inkoopkosten TenneT niet ten voordele of nadele van de regionale netbeheerder komen. Volgens de toelichting bij dit amendement *“beoogt het onderhavige amendement tevens om de tarieven van de lager gelegen netbeheerder beter te laten aansluiten bij zijn kosten in het betreffende jaar. Dit zorgt voor een stabielere en daardoor beter voorspelbaar bedrijfsresultaat op grond waarvan zijn positie om te investeren verbetert”*.
9. De ACM weet dat de inkoopkosten TenneT in 2020 circa EUR 270 miljoen hoger uitkomen dan door haar oorspronkelijk geschat. Dat is een feit, grotendeels veroorzaakt door een onherroepelijke uitspraak van de hoogste administratieve rechter.
10. Conform de bedoeling van artikel 41b, tweede lid, E-wet moet de ACM met dit feit rekening houden in de tariefbesluiten elektriciteit 2020. Een andere handelwijze zou, behalve in strijd met de E-wet, ook in strijd zijn met algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. In dat geval zouden de netbeheerders in de jaren 2020 en 2021 enorme bedragen moeten voorfinancieren, hetgeen hen in allerlei financiële problemen brengt en komt er in 2022 plotseling een zeer grote, in plaats van geleidelijke, stijging van de netwerktarieven, hetgeen het draagvlak voor de energietransitie vermindert. De regionale netbeheerders elektriciteit verwijzen in dit verband naar de brief van hun branchevereniging Netbeheer Nederland aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat van 7 oktober 2019 die als bijlage aan deze zienswijze is gehecht.
11. Op grond van het voorgaande verzoeken de regionale netbeheerders elektriciteit de ACM tariefbesluiten 2020 te nemen waarin de plotseling volledig onjuist gebleken schatting van de inkoopkosten TenneT voor het jaar 2020 wordt vervangen door een betere schatting op grond van de tariefvoorstellen van TenneT. De regionale netbeheerders elektriciteit zijn graag bereid een toelichting te geven. Een afschrift van deze brief stuurt Netbeheer Nederland naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' and 'S' followed by a long horizontal line.

J.E. Janssen / S.M. Dielemans-Goossens

Bijlage: Brief van Netbeheer Nederland aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat van 7 oktober 2019 ('Impact verhoogde TenneT-tarieven 2020')

Aan Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Van Netbeheer Nederland
Datum 7 oktober 2019

Onderwerp Impact verhoogde TenneT-tarieven 2020

Aanleiding

Op 4 oktober 2019 heeft de ACM de tariefvoorstellen van de landelijk netbeheerder TenneT voor 2020 gepubliceerd. De kern van dit voorstel is dat de toegestane inkomsten worden verhoogd met 307 miljoen euro t.o.v. 2019. Deze verhoogde tariefruimte van 307 miljoen wordt naar schatting voor 88% in rekening gebracht bij de aangesloten regionale netbeheerders. Dit betekent dat in 2020 de regionale netbeheerders een extra kostenpost hebben van 270 miljoen euro. In het jaar 2021 zal er waarschijnlijk sprake zijn van een vergelijkbaar niveau van de extra inkoopkosten van TenneT.

Directe gevolgen

Deze tariefstijging en kostenpost heeft voor de regionale netbeheerders twee directe gevolgen:

- De extra kostenpost kan niet worden opgevangen met hogere inkomsten via de nettarieven en gaat dus in eerste instantie ten koste van het resultaat (onder IFRS maatstaven). Met een tijdsvertraging van 2 jaar ontvangen de regionale netbeheerders dekking voor deze extra kosten in hun tarieven. Voor de tussenliggende jaren geldt dat er minder ruimte ontstaat om dividend uit te keren aan de aandeelhoudende gemeenten en provincies. Dit kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke en provinciale begrotingen.
- Het onvoorspelbare karakter van nacalculaties van deze omvang zorgt voor onvoorspelbaarheid in de financiële prognoses van de RNB's. Deze onzekerheid heeft gevolgen voor de betrouwbaarheid van de financiële positie van de netbeheerders en kan mogelijk leiden tot een negatief effect op het oordeel van kredietbeoordelaars bij het verstrekken van een credit-rating. De kredietrating van de regionale netbeheerders kan hierdoor verslechteren. Ook dit brengt een extra kostenpost met zich mee, bijvoorbeeld doordat leningen duurder worden.

Deze situatie leidt bovendien vanaf 2022 tot een forse stijging van de energierekening voor afnemers; tot 19 euro per jaar per huishouden voor de stijging van de TenneT-tarieven alleen al.

Conclusie en oplossingsrichtingen

Tariefschommelingen als de zijn voor de betaalbaarheid en financiële betrouwbaarheid van de hele keten niet wenselijk. Tegelijkertijd kan het altijd gebeuren dat het CBb de ACM corrigeert en dat daardoor het Methodebesluit moet worden aangepast. Daarnaast is het ongewenst om dergelijke voorfinancieringen op basis van nacalculatie in de reguleringssystematiek te houden. Hier dient op korte termijn een oplossing voor gevonden te worden. Mogelijke oplossingsrichtingen voor de komende 2 jaar kunnen zijn:

- Verhoogde inzet van de beschikbare middelen uit de veilinggelden van interconnectoren om voor 2020 de voorgestelde tariefverhoging voor TenneT-klanten waaronder RNB's verder te dempen.
- Het per 2020 verhogen van de tariefruimte voor de regionale netbeheerders. Dit heeft dan, afhankelijk van de gekozen ruimte direct effect op de nettarieven voor de huishoudens en andere afnemers. De huidige wet biedt deze ruimte.

Datum

7 oktober 2019

Onderwerp

Impact verhoogde TenneT-tarieven 2020

Bijlagen**Achtergrond bij de kostenstijging**

De belangrijkste aanleiding voor de kostenstijging bij TenneT zijn de verhoogde kosten voor Energie & Vermogen (o.a. balanshandhaving) en correcties n.a.v. de CBb-uitspraken over de Methodebesluiten 2017-2021. Deze extra kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd door de inzet van veilinggelden die volgen uit de veiling van interconnectorcapaciteit. Voor 2020 bedraagt deze compensatie 84 miljoen euro. De ACM en TenneT hebben hierover in 2015 een (juridisch bindende) overeenkomst gesloten over de inzet van de veilinggelden. Het is onduidelijk wat de korte-termijn-mogelijkheden zijn voor het inzetten van extra veilinggelden ten behoeve van extra compensatie. De kostenstijging bij TenneT is niet eenmalig en voor 2021 wordt minimaal hetzelfde hogere niveau van de toegestane inkomsten verwacht.

Door de in de Methodebesluiten 2017-2021 vastgelegde nacalculatie-afspraken worden de toegestane inkomsten voor de RNB's bepaald op basis van o.a. de historische inkoopkosten bij TenneT. Gedurende de reguleringsperiode (2017-2021) wordt vervolgens gekeken hoeveel de werkelijke inkoopkosten van de RNB's afwijken van deze inschatting en het verschil wordt vervolgens met een vertraging van 2 jaar via nacalculaties verrekend in de tarieven van de RNB's. De tariefstijging bij TenneT leidt tot hogere inkoopkosten van de RNB's in 2020 en vervolgens tot hogere tarieven bij de RNB's in 2022. In 2020 is er dus nog geen effect op de tarieven van de RNB's. Het effect van de hogere TenneT-tarieven is pas in 2022 zichtbaar in de nettarieven van de RNB's en dus op de energierekening van de huishoudens en andere afnemers

Gevolgen voor de energierekening van afnemers(o.a. huishoudens) de komende jaren

- Voor 2020 stijgen de nettarieven voor kleinverbruikers elektriciteit (waaronder bijna alle huishoudens) met gemiddeld 0,49%. Voor 2021 wordt ook een lichte stijging verwacht onder of op het niveau van de CPI.
- Omdat 2022 het eerste jaar van de nieuwe reguleringsperiode is, zullen in dat jaar de eerste effecten van stijgende kosten worden meegenomen. Deze stijgingen zullen waarschijnlijk worden gedempt door een lagere WACC. Daarnaast is nog niet duidelijk wat de eventuele effecten van de nieuwe Methodebesluiten zullen zijn. Als de inkoopkosten van TenneT op het niveau van 2020 blijven, dan zullen de tarieven voor de nieuwe reguleringsperiode alleen door de hogere TenneT-tarieven al met 11 a 12% stijgen. Daar bovenop zal in 2022 dan ook nog de nacalculatie van 2020 van ongeveer dezelfde grootte te zien zijn. Dus alleen al door TenneT krijgen we in 2022 een stijging van tussen de 20 en 25% in de nettarieven.
- Voor de consument betekent dit een risico op een gemiddelde kostenstijging van 19 euro per jaar per huishouden voor alleen de stijging van de TenneT-tarieven.
- Door aanpassing aan het begin van de nieuwe reguleringsperiode is daarnaast een nog verdere stijging van de nettarieven te verwachten/

Datum

7 oktober 2019

Onderwerp

Impact verhoogde TenneT-tarieven 2020

Gezien vanuit een breder perspectief zijn er de afgelopen en komende jaren zijn er veel ontwikkelingen die tot 2030 zorgen voor een hoger kostenniveau bij de netbeheerders en dus met een verhoging van de nettatarieven voor elektriciteit en gas.

- De hogere toegestane inkomsten voor TenneT (a 307 miljoen euro in 2020) door o.a. hogere kosten voor inkoop Energie & Vermogen (o.a. Balanshandhaving)
- De additionele investeringen in netcapaciteit bij de RNBs (stijging a 15-20% per jaar bij de RNB's)
- Investeringsagenda TenneT tot 2030 in Nederland (circa 12 miljard euro)(onshore en offshore)
- Inkomsten Net op Zee gedeeltelijk via de transporttarieven in plaats van via subsidie (volgens Klimaatakkoord)
- Ombouw gasnetwerk GTS en investeringen Stikstofcapaciteit
- Kosten verwijderen gasnetten in het kader van de Wijkgerichte aanpak.
- Deze ontwikkelingen hebben als gevolg dat de onzekerheid over de exacte stijging en ontwikkelingen van de nettatarieven en de impact hiervan voor de consument alleen maar zullen toenemen.
- Ook vanuit de netbeheerders en haar directe stakeholders als ACM en EZK wordt daarom gevraagd om terughoudend te zijn met beloftes over de ontwikkeling van de energierekening gezien deze onzekerheid.
- Samen met ACM, de regionale netbeheerders en TenneT afspraken maken over een, over meerdere jaren, te verdelen geleidelijke kostenstijging.

Impact verhoogde tariefruimte TenneT op de diverse afnemers.

Soort aansluiting /klant	Huishoudens Elektriciteit (KV E tot 3*80 A) RNB-net	Huishoudens Gas	Middelgrote aansluitingen Elektriciteit (MS)	Grote aansluitingen Elektriciteit 110-150 KV net	Grote aansluitingen Elektriciteit 220 en 380-Kv net
<i>Welke bedrijven en aantal</i>	Huishoudens en kleine bedrijven 7,8 miljoen	6,7 miljoen	66.000 Grotere MKB	Industriële grootverbruikers. Enkele tientallen	Industriële grootverbruikers. Enkele (5)
<i>Tariefstijging in 2020 (verwacht)</i>	0,7% stijging 0-10 euro per huishouden per jaar	Lichte stijging + 4% 0-10 euro per huishouden per jaar	Lichte stijging	Stijging 55%	Stijging 107%